

2008-06-24

Dnr 2008:161

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet SOU 2008:26, Värna språken – förslag till språklag

Myndigheten för skolutveckling har beretts tillfälle att yttra sig över remissen **Värna språken – förslag till språklag** och ger följande kommentarer till förslaget.

Sammanfattning

Utredningen om språklagen berör en central fråga, nämligen svenska språkets roll och ställning inom offentlig verksamhet i och utanför landet, bestämmelser om de nationella minoritetsspråken, teckenspråket samt andra modersmål.

Myndigheten ansluter sig i allt väsentligt till det förslag till språklag som presenteras i betänkandet och stöder förslaget att språkets roll bör regleras i lag. Det är positivt att en och samma lag behandlar även minoritetsspråk och teckenspråk och andra modersmål än svenska. För skolväsendet såväl som för högre utbildning är det också viktigt att språkets betydelse för människors utbildning, liv och personliga utveckling formuleras i lag.

Samtidigt finns det anledning att fundera över hur en lag utan sanktioner, som utredningen föreslår, kommer att efterlevas och i realiteten vara verkställbar. Frågan behöver ställas även om det naturligtvis är svårt att föreställa sig hur meningsfulla sanktioner i språkfrågor skulle kunna se ut.

Kommentarer till enskilda avsnitt i betänkandet

Förhållandet till andra lagar, § 3

Att språklagen upphör att gälla om den kommer i konflikt med andra lagar och bestämmelser kan få oförutsedda konsekvenser. Endast om högre och mer långtgående krav ställs skulle språklagen kunna åsidosättas. Språklagen skulle därmed ange en miniminivå. Utredarens diskussion om detta är viktig: detaljerade anvisningar i lagen är mindre effektiva än den ökade språkliga medvetenhet som blotta existensen av en språklag ger.

Dnr 2008:161

Det allmännas ansvar, § 6

Omfattningen av det "allmännas ansvar" diskuteras och "det allmänna" som innebär stat och kommun, har ett särskilt ansvar inom flera områden. För skolans del har kommunerna ansvaret för att barn och unga ska ha goda möjligheter att utveckla sitt språk, att tala, läsa och skriva i olika sammanhang och för olika syften. Språket är den enskildes nyckel till att kunna delta i samhällsliv, bedriva studier och utvecklas personligt. Det gäller naturligtvis även minoritetsspråken och det svenska teckenspråket. Redan idag har dock "det allmänna", av olika skäl, svårt att klara sin uppgift och det är högst tveksamt om tillkomsten av språklagen ökar möjligheterna till detta.

Modersmålet, § 15

Svenskan ska förbli ett samhällsbärande och komplett språk och myndigheter på olika nivåer har ansvaret för detta. Betänkandet behandlar i stora delar den högre utbildningen och forskningen och de språkliga villkor som bör gälla där. Möjligheten att utveckla sitt modersmål parallellt med svenskan diskuteras och det finns redan (i Lpfö) anvisningar för hur stöd ska ges till de mindre barnen. Vikten av att utvecklingen mot två/flerspråkighet stimuleras också för de äldre eleverna bör kraftfullt understrykas. Att verka för "parallellspråkighet" hos människor skulle innebära, särskilt för ett land som Sverige, att ta vara på den rikedom språklig och kulturell mångfald ger.

Pia Enochsson
Generaldirektör

Birgitta Garne
Expert